

Iskosa
Srećko Horvat

Zeleno svjetlo, crveni karton HURA-e

Kad je prošle srijede, uoči utakmice Hrvatska-Engleska, na duplericama novina osvanuo Konzumov slogan "Navijajmo za Hrvatsku", u sveopćoj euforiji rijetko tko je zamijetio moguće sporne elemente te reklame. Nakon što je nogometno oduševljenje, a onda i razočaranje, splasnulo, potegla se priča o legitimnosti postupka. Prije nekoliko dana Hrvatska udruga reklamnih agencija (HURA) odlučila je kazniti Konzum zbog narušavanja "standarda kodeksa i zakona". Sankcije uključuju daljnju zabranu sporne reklame, kao i zahtjev za ispravak reklame u istoj formi.

Naime, na terenu su se našle "domaće" Konzumove marke, poput Francka, Jamnice, Leda i drugih, u utakmici protiv "stranih" robnih marki, među kojima su bili Lidlovi i Billini proizvodi. Prvo što upada u oči jest lažna dihotomija "domaći"/"strani", posebice ako u vidu imamo da su mnogi K-plus proizvodi uvezeni iz stranih država. Konzumova reklamna strategija u posljednjih nekoliko godina (npr. "Konzum - Croatian word for Supermarket") eksplicitno je i gotovo isključivo usmjerena na proizvodnju "domaćeg" imidža (jedino je Konzum tobože "pravi" hrvatski brend i ako kupujemo u Konzumu izravno pridonosimo razvoju "hrvatstva"). Sudeći prema prisutnosti na tržištu, Konzum je neosporno najrašireniji hrvatski supermarket. No, ono gdje kritičari reklame "Navijajmo za Hrvatsku" griješe je sljedeće: nije nepošten Konzumov slogan, nepoštena je sama "tržišna utakmica" kao takva. Pozivati se na

Pozivati se na "poštenje" tržišta odgovara jadikovkama Amerikanaca koji su zbog krize izgubili kuće, a nisu uvidjeli da su sami podržavali sustav koji ih je doveo do propasti

"poštenje" tržišta otprilike odgovara jadikovkama Amerikanaca koji su zbog financijske krize izgubili kuće, a nisu uvidjeli da su sami kontinuirano podržavali upravo sustav koji ih je doveo do propasti. Pozivati se na "poštenje" tržišta je poput "džokera" koji izvlačimo onda kada nam treba, bez obzira na vlastito "poštenje". Premda su najavljivali tužbu, iz Lidla su na kraju ipak dali pravi odgovor, kazavši da je "Konzumov oglas duhovit i kao takav dobra reklama za naše vlastite robne marke". To je onaj stari uvid da ne postoji nešto kao "loša vijest", svaka vijest - pa bila ona i "loša" - zapravo je dobra, jer određena in-

formacija time zauzima medijski prostor. Primjerice, kad je isplivao Severinin pornić, to se ispočetka moglo tumačiti kao "loša vijest" (skandal, eksces itd.), međutim, ubrzo se pokazalo da je upravo ta "loša vijest" povećala njezinu popularnost. Sličnih je primjera bezbroj. Svi upućuju na to da i negativni PR može biti pozitivan. Konzum je zapravo napravio uslugu Lidlu i Billi jer ih je besplatno reklamirao, dok je s druge strane pokrenuo raspravu o vlastitoj marketinškoj strategiji (koliko je Konzum uopće "hrvatski", ako se na kraju krajeva isključivo radi o Profitu?). Odluka HURA-e, koliko god očekivana, u tom je kontekstu dvojbeno. Upravo zbog pozivanja na "fair play" na "tržišnoj utakmici". Sjetimo se kad je prije šest godina na snagu stupio Zakon o zaštiti potrošača u trgovačkim centrima pa je zabranjeno naplaćivanje vrećica koje imaju reklamu. Konzumove su sve do dana današnjeg zadržale prepoznatljivu boju (što je jednako kao da je ostavljen logo), ali i dalje stoje jednu kunu. Kada bi u Konzumu bili dovoljno lukavi, HURA-in zahtjev za ispravak reklame u istoj formi iskoristili bi na sljedeći način: umjesto jasno označenih hrvatskih proizvoda (Kraš, Franck itd.), stavili bi jednostavno crveno-zelene figure, dok bi na drugu stranu stavili zastavice država iz kojih potječu navedeni lanci. Poruka bi ostala manje-više ista, a HURA i dalje ne bi vidjela ništa sporno u crveno-zelenoj boji vrećica. Svaki navijač zna da je promašeno pozivati se na "poštenu utakmicu" ako znamo da su suci nepošteni, odnosno da su sama pravila igranja unaprijed diskutabilna i podložna dvostrukim kriterijima. HURA je najprije dala zeleno svjetlo Konzumu da bi mu sada dala crveni karton - a utakmica će se i dalje odvijati kao da se ništa nije ni dogodilo.